

ván, ezzel a tényével maga okozta azt, hogy az annak idején lejárt vétélár nem jutott kezéhez oly időben, amikor a pénz megfelelő értékű volt.

b) Annak, hogy ez a vétélár pénzünk időközben bekövetkezett értékcsökkenésének megfelelően valorizáltassék, helye nem lehet, mert alperesek az annak idején kellő időben és kellő módon telajánlott vétélárát arra a jogellenes álláspontra helyezkedve, hogy a szóbanlevő ingatlanok tulajdonát felpereseknek át nem bocsátják, fel nem vették s így pénzükhöz az ezen mulasztásuk után bekövetkezett értékcsökkenése az ő terhükre esik.

Ez az állásfoglalás is élenken mutatja épen a per folyamatban léte alatt eltelt hosszabb időközben bekövetkezett teljes pénzértékromlás szemléltető erejével a valorizáció és vétkesség összekapcsolásának kétes jogát. A Kuria úgy látszik, nem találta abszurdnak, hogy milliárdos értéket megkapjon valaki 78.000 koronáért.

Érdekes azonban, hogy a Kuria merev álláspontja mégsem érvényesült teljesen, a felperes „könnyelműségéből”, aki felebbezésében (1923. szept.) az akkor általa 400 millió korona értékűnek becsült ingatlan félértékét, 200 milliót ajánlott fel vétélár gyanánt és a Kuria is fenti merev álláspontja ellenére a fél felajánlásának egyedüli okára 200 millió ellenében ítélte meg az ingatlanokat. Ez az eset egyébként, hogy a felek messzebbmenő valorizációt vállalnak, mint ami a törvény álláspontja őket „jogszerűen” terhelné, ismételten előfordul. A Kuria P. VII. 6783/1924. sz. határozata szerint az ügylet, a követelt felár megfizetését a felperes visszatérítvén, gazdaságilag lehetetlenült és így felperes a nem teljesítésből folyóan kártérítést se igényelhetne jogszerűen az alperestől. Azonban a táblának az alperest kártérítés fizetésére kötelező rendelkezését — itt jön a meglepetés — megváltoztatni nem lehet, mert a könnyelmű alperes a marasztalást meg nem támadta.

Az ilyenmü esetek gondolkodóba ejthetnek a Kuria bizonyos álláspontok revíziójánál. A félnek az önmaga terhére eső kötelezettség vállalását mutatja, hogy a pereskedő fél ezzel a tehervállalással objektív bizonyosságot szolgáltat az osztó igazság helyes álláspontja mellett. Ezt a bizonyoságtételt nem lehet elűzni a „iura novit Curia melitos” ellentételével.

Még egy megjegyzést el nem hallgathatunk. A két tanács álláspontja igen élesen elválik, talán mégsem helyes, hogy az igazság aszerint változzék, hogy a Kuria mely tanácsa elé sodorja az ügyet a véletlen. B. S.

Vétélárelőleg valorizálása. Felperes a megvett fa vétélárát 1918. szept. 23-án alperesnek megfizette. Alperes az ügylet gazdasági lehetetlenülésére hivatkozással a teljesítést 1918. szeptember havában stornirozta, de a vétélárát 1920. okt. 29-én utalta csak vissza. Felperes 1922. február 24-én pert indított teljesítésre. Ugy a teljesítési mint az előleg értékkülönbözétének megtérítésére irányuló igényt az első bíróságok elutasították. A Kuria a teljesítés kérdésében helyben hagyta az elsőbíróságok elutasító álláspontját, de az értékkülönbözét megtérítése iránti igénynek helyt adott akként, hogy az 1918. szept. 30. és 1920. okt. 30.

között bekövetkezett értékkülönbözetest megtérítendőnek rendelte és pedig megfejtelt valorizációval, vagyis úgy, hogy a fenti két időköz szerint mutatózó értékkülönbözeti a tényleges kifizetés napjáig tovább valorizálódik. Érdemes megemlíteni, hogy a perindításban mutatózó tizenhat hónapi késedelmel kifejezetten nem vette figyelembe, mert ez a körülmény „nem képezhet alapot arra, hogy az alperes a vételár jogosulatlan visszatartásával a korona értékcsökkenése folytán okozott kár megtérítése alól mentesüljön, mert az alperes mint kereskedelmi társaság a nála levő vételárat a késedelem tartama alatt üzletében kétségtelenül gyümölcösztette s ekként abban az esetben, ha a felvett vételárat utóbb csak ugyanannyi koronával tértené vissza, mint amennyit e címen a felperestől annak idején felvett, a korona időközi értékcsökkenése következtében, a felperes kárára jogtalanul gazdagodnék.” (P. IV. 2040/924.) B. S.

Vis major a késedelem esetén. Egyezően az elméleti tanításokkal, a Kuria kimondotta, (P. VII. 6177/1924.) hogy a késedelem alatt bekövetkezett vis major (román katonák rekvirálása) okozta kárért a késedelmes fél felelős.

Különéles, távollét és közszerzeményi igény. Birói gyakorlatunk szerint a közszerzeményi idő nem esik egybe a házasság fennállásának időtartamával, hanem csak az együttélésre van szorítva, illetve a különéles alatti időben szerzett vagyon nem közszerzemény. Ezzel az elvvel szembe, illetve ennek az elvnek a megszüntetésével kimondotta, hogy az amerikai távollét, ahonnan a távollévő időközönként pénz is küldött hazatársának, nem tekinthető a házassági életközösség megbontásának és a távollét ideje alatti szerzemény is a közszerzemény alá esik. (P. III. 2000/924.)

A közjegyző szerepe a K. T. 347. §-a szerint megtartott nyilvános árverésen. A perbeli tényállás szerint ideiglenes megszállt területen (Báttaszék) az eladó az átvételi és fizetési késedelembe jutott vevő rovására a K. T. 352. §-a értelmében nyilvános árverésen eladatta a bort és pedig nem az árverés helyének tekintetében a közjegyzői törvény szerint illetékes közjegyző közbenjárásával, hanem egy másik, a megszállás miatt nem akadályozott közjegyző közbenjöveteivel. A vevő azon védekezésével szemben, hogy az ezen közjegyző eljárásával megtartott funkció érvénytelen, a kir. Kuria kimondotta (P. VII. 1363/1925), hogy „a K. T. 347. §-ának harmadik bekezdése a nyilvános árverésnél csupán hiteles személy közbenjárását írja elő, az iránt azonban, hogy mely közjegyző járjon el az árverés megtartásánál, rendelkezést nem tesz, az a körülmény tehát, hogy nem az illetékes közjegyző járt el a kérdéses árverésnél, az egyébként a vevő érdekeinek kellő megóvásával tartott nyilvános árverés joghatályosságára befolyással nincsen.” F. P.

Remuneráció. A munkaadó tisztviselőjének felmondási időre járó fizetését, valamint remuneráció címén félhavi fizetését kiadta. A munkavállaló felperes azonban további félhavi, mert összesen egy havi fizetéssel egyenértékű remunerációt követelt keresetében munkaadó alperestől azon a címen, hogy az ily nagyságú remunerációban szolgálata alatt rendszeresen részesült és ezért ez fizetésének kiegészítő részét képező arányosságá vált.